

OSAKEKIRJAN SIIRTOSARJAN KATKEAMATTOMUUDEN TOTEAMINEN

1 Lainsäädännöllinen perusta

Osakeyhtiölain 3 luvun 9 §:n mukainen saantosuoja (so. luovutuksen-saajan suoja ns. oikeaa omistajaa vastaan) sekä osakeyhtiölain 3 luvun 11 §:n tarkoittama osakkeen rekisteröinti edellyttävät osakkeen saajan saannon luotettavaa selvittämistä siten, että edellisestä yhtiön toimesta osakekirjaan tehdystä osakeluettelomerkinnästä osakkeen saajaan ulottuva siirtosarja on katkeamaton. Siirtosarjan katkeamattomuus voidaan todeta joko osakekirjaan tehdyistä siirtomerkinnoistä ja/tai erillisten saantoasiakirjojen nojalla.

2 Siirtosarjan toteaminen osakekirjaan tehdyistä merkinnöistä

Siirtosarjan katkeamattomuuden toteaminen yksinomaan osakekirjaan tehdyistä merkinnöistä perustuu sille, että osakkeen luovutus voi tapahtua (ja käytännössä useimmiten tapahtuukin) osakekirjan luovutuksella siihen liittyvine osakekirjaan tehtyine siirtoihin (ilman että luovutuksesta tehdään erillistä saantoasiakirjaa). Osakekirjan siirto voi olla joko nimisiirto ("siirrän MM:lle. Arvo Osake") tai avoin siirto ("Arvo Osake"). Jos viimeinen siirto on avoin, osakekirjan haltija voi siirtää osakekirjan uudestaan avoimella siirrolla tai nimisiirrolla taikka luovuttamalla osakekirjan kolmannelle henkilölle merkitsemättä uutta siirtoa (avoin anto). Se, jonka hallussa osakekirja on, katsotaan sen oikeaksi haltijaksi, jos hän todistaa oikeutensa osakekirjaan katkeamattomalla siirtosarjalla, vaikka viimeinen siirto olisikin avoin (muodollinen legitimaatio).

3 Siirtosarjan toteaminen erillisten saantoasiakirjojen nojalla

Siirtosarjan katkeamattomuuden toteaminen erillisten saantoasiakirjojen nojalla on tarpeen niissä tapauksissa, joissa siirtosarjan katkeamattomuus ei käy ilmi yksistään osakekirjaan tehdyistä siirtomerkinnoistä. Saantosarjan katkeamattomuuden toteaminen erillisillä saantoasiakirjoilla on välttämätöntä niissä tapauksissa, joissa määrännäissiirrolla osakekirjan saanut henkilö on kuollut, menettänyt oikeustoimikelpoisuutensa tai estynyt muutoin siirtomerkinnan tekemisestä ja joissa osakekirja on sanotun ajankohdan jälkeen muiden toimesta siirretty. Jäljempänä on lueteltu tavanomaisimpia tämänkaltaisia tilanteita sekä niiden yhteydessä esitettäväksi vaadittavia asiakirjoja.

3.1 Siirtäjänä kuolinpesä

Kuolinpesälle kuuluvan osakekirjan voivat siirtää kuolinpesän kaikki osakkaat yhdessä tai oikeuden määräämä pesänselvittäjä (taikka näiden valtuuttama). Tarvittavia asiakirjoja ovat perukirja sekä, jos perukirjaa ei ole rekisteröity oikeudessa, sukuselvitys vainajasta ja kaikista perillisistä taikka oikeuden antama pesänselvittäjää koskeva määräyskirja.

3.2 Siirtäjänä henkilö, joka on saanut osakekirjan perintönä

Tarvittavia asiakirjoja ovat perukirja sekä, jos perukirjaa ei ole rekisteröity oikeudessa, sukuselvitys vainajasta ja kaikista perillisistä ja (jos useampia perillisiä) lainvoiman saavuttanut perinnönjakokirja. Siirtäjän saantoa edeltävän siirron voivat tehdä esimerkiksi perunkirjoituksen uskotut miehet (jos vain yksi perillinen), kuolinpesän kaikki osakkaat yhdessä, perinnönjakotoimituksen todistajat, oikeuden määräämä pesänselvittäjä taikka oikeuden määräämä pesänjakaja (määräyskirja esitettävä).

3.3 Siirtäjänä henkilö, joka on saanut osakekirjan testamentilla

Tarvittavia asiakirjoja ovat perukirja sekä, jos perukirjaa ei ole rekisteröity oikeudessa, sukuselvitys vainajasta ja kaikista perillisistä, testamentti, testamentin valvontapöytäkirja, testamentin tiedoksiantotodistukset sekä lainvoimaisuustodistus (kaikkien perillisten suorittama testamentin hyväksyminen korvaa valvonnan, tiedoksiannot sekä lainvoimaisuustodistuksen). Siirtäjän saantoa edeltävän siirron voivat tehdä esimerkiksi testamentin toimeenpanija, kuolinpesän kaikki osakkaat yhdessä taikka oikeuden määräämä pesänselvittäjä tai pesänjakaja.

3.4 Siirtäjänä henkilö, joka on saanut osakekirjan osituksessa

Tarvittava asiakirja on lainvoiman saavuttanut osituskirja. Siirtäjän saantoa edeltävän siirron voi tehdä luovuttava puoliso tai oikeuden määräämä pesänjakaja.

3.5 Siirtäjänä holhooja tai uskottu mies

Tarvittavia asiakirjoja ovat virkatodistus taikka oikeuden holhoojalle tai uskotulle miehelle antama määräyskirja. Alaikäisen puolesta siirron merkitsevät molemmat vanhemmat yhdessä (jos kumpikin holhooja).

3.6 Siirtäjänä konkurssipesän uskottu mies tai toimitsijamies

Tarvittava asiakirja on oikeuden uskotulle miehelle tai toimitusmiehelle antama määräyskirja.

3.7 Siirtäjänä ulosottomies

Tarvittava asiakirja on ote ulosmittauspöytäkirjasta.

3.8 Siirtäjänä asiamies tai muu valtuutettu

Tarvittava asiakirja on valtakirja.

3.9 Siirtäjänä pantinhaltija

Tarvittava asiakirja on panttaussopimus (tai -sitoumus).

3.10 Siirtäjänä yhtiö, joka on saanut osakekirjan fuusiossa

Tarvittava asiakirja on kaupparekisterin ote, josta ilmenee tuomioistuimen antaman sulautumisluvan rekisteröinti. Siirtäjän saantoa edeltävän siirron voivat tehdä sulautuvan yhtiön asianomaiset toiminimenkirjoittajat.

4 Rekisteröinnin vaikutus siirtosarjan katkeamattomuuden toteamiseen

Se, jolla on osakekirja hallussaan ja joka asiakirjaan yhtiön toimesta tehdyn merkinnän mukaan on omistajana merkitty osakeluetteloon, katsotaan osakeyhtiölain 3 luvun 9 §:n 2 momentin mukaan osakkeen oikeaksi omistajaksi. Saantosarjan (siirtosarjan) katkeamattomuus on todettava sanotusta viimeisestä osakeluettelo- ja osakekirjamerkinnästä alkaen osakekirjan nykyiseen haltijaan saakka. Mikäli katkeamattoman saantosarjan toteamiseksi tarvittava asiakirja on huomattava, on useimmiten aiheellista rekisteröidä osake (osakkeet) siirtäjän nimiin ennen seuraavaa siirtoa.